

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

5. ožujka 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost radnika migranata – Koordinacija sustavâ socijalne sigurnosti – Uredba (EZ) br. 883/2004 – Članci 3. i 11. – Materijalno područje primjene – Davanja koja ulaze u područje primjene te uredbe – Kvalifikacija – Davanje za slučaj bolesti – Invalidsko davanje – Davanje za nezaposlenost – Osoba koja je prestala biti osigurana u sustavu socijalne sigurnosti države članice nakon što je u njoj prestala obavljati svoju profesionalnu djelatnost i preselila svoje boravište u drugu državu članicu – Zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu za rehabilitaciju u staroj državi članici boravišta i zaposlenja – Odbijanje – Određivanje primjenjivog zakonodavstva”

U predmetu C-135/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija), odlukom od 19. prosinca 2018., koju je Sud zaprimio 20. veljače 2019., u postupku

Pensionsversicherungsanstalt

protiv

CW,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi, predsjednica vijeća, F. Biltgen (izvjestitelj) i N. Wahl, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Pensionsversicherungsanstalt, J. Milchram, A. Ehm i T. Mödtagl, *Rechtsanwälte*,
- za CW, A. Pfeiffer, *Rechtsanwalt*,
- za austrijsku vladu, J. Schmoll, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, M. Van Hoof i B.- R. Killmann, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1. i ispravci SL 2004., L 200, str. 1. i SL 2007., L 204, str. 30.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Pensionsversicherungsanstalta (Zavod za mirovinsko osiguranje, Austrija) i osobe CW o dodjeli naknade za rehabilitaciju.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 883/2004, naslovljenim „Obuhvaćene osobe”, propisano je:
„Ova se Uredba primjenjuje na sve zakonodavstvo s obzirom na sljedeće grane socijalne sigurnosti:
(a) davanja za slučaj bolesti;
[...]
(c) invalidska davanja;
[...]
(h) davanja za nezaposlenost;
[...].”
- 4 Članak 11. stavak 1. do 3. te uredbe, kojim su utvrđena opća pravila za određivanje primjenjivog zakonodavstva, propisuje:
„1. Na osobe na koje se primjenjuje ova Uredba, primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice. To se zakonodavstvo određuje u skladu s ovom glavom.
2. U smislu ove glave, za osobe koje primaju novčana davanja zbog ili kao posljedicu njihove djelatnosti u svojstvu zaposlenih ili samozaposlenih osoba, smatra se da obavljaju spomenutu djelatnost. To se ne primjenjuje na invalidske, starosne ili obiteljske mirovine, ili na mirovine za ozljede na radu ili profesionalne bolesti, ili na novčana davanja za bolest kojima se pokrivaju troškovi liječenja na neograničeni rok.
3. Podložno člancima od 12. do 16.:
(a) na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena ili samozaposlena osoba u državi članici primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;

- (b) na državnog službenika primjenjuje se zakonodavstvo države članice kojoj podliježe uprava koja ga zapošljava;
- (c) na osobu, koja prima davanja za nezaposlenost prema članku 65. na temelju zakonodavstva države članice boravišta, primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;
- (d) na osobu pozvanu ili ponovno pozvanu u službu oružanih snaga ili na civilnu službu u državi članici primjenjuje se zakonodavstvo te države članice;
- (e) na ostale osobe na koje se točke od (a) do (d) ne primjenjuju, primjenjuje se zakonodavstvo države članice boravišta, ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ove Uredbe koje joj jamče davanja prema zakonodavstvu jedne ili više država članica.”

Austrijsko pravo

- 5 Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (Opći zakonik o socijalnom osiguranju, BGBl. 189/1955), u verziji prije stupanja na snagu 1. siječnja 2014. Sozialrechts-Änderungsgesetz 2012 (Zakon o izmjeni socijalnog prava iz 2012., BGBl. I, 3/2013) predviđa da privremena invalidska mirovina može biti dodijeljena i osiguranicima rođenima nakon 31. prosinca 1963., a koji se nalaze u situaciji privremene invalidnosti.
- 6 Opći zakonik o socijalnom osiguranju, u verziji proizašloj iz Zakona o izmjeni socijalnog prava iz 2012. (u daljnjem tekstu: ASVG) sada ograničava pravo na invalidsku mirovinu samo na osobe koje se više ne mogu reintegrirati na tržište rada, ponajprije zbog postojanja trajne invalidnosti i predviđa, u slučaju privremene invalidnosti, isplatu naknade za rehabilitaciju i naknade za prekvalifikaciju.
- 7 Naknadu za rehabilitaciju isplaćuje nositelj zdravstvenog osiguranja koji je nadležan tijekom medicinske rehabilitacije.
- 8 U skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom 1. podtočkom (d) ASVG-a, primatelji naknade za rehabilitaciju samo su djelomično osigurani u zakonskom sustavu socijalnog osiguranja, odnosno samo na zdravstveno osiguranje.
- 9 Člankom 143.a ASVG-a, koji se odnosi na naknadu za rehabilitaciju, u stavcima 1. i 2. propisuje se:
„(1) Osobe za koje je povodom zahtjeva rješenjem utvrđena [privremena invalidnost u predviđenom trajanju od najmanje šest mjeseci i koje ne mogu koristiti ni mjere profesionalne rehabilitacije ni starosnu mirovinu] imaju pravo na naknadu za rehabilitaciju od datuma referentnog [...] za trajanje privremene invalidnosti (nesposobnosti za rad). Daljnje postojanje privremene invalidnosti (nesposobnosti za rad) nositelj zdravstvenog osiguranja preispituje prema potrebi, a u svakom slučaju, nakon isteka godine dana od dodjele naknade za rehabilitaciju nakon posljednjeg vještačenja u okviru upravljanja predmetima i to angažiranjem Kompetenzzentrums Begutachtung (Stručna služba za vještačenje) [...] Postojanje prava na naknadu za rehabilitaciju kao i ukidanje te naknade utvrđuje se rješenjem nositelja mirovinskog osiguranja.

(2) Naknada za rehabilitaciju dodjeljuje se u visini naknade za bolovanje [...] a od 43. dana u visini povećane naknade za bolovanje [...], koja bi pripadala po osnovi posljednjeg zaposlenja na temelju kojeg je obvezno osiguranje u zdravstvenom osiguranju, [...]”

10 Članak 143.b ASVG-a, koji se odnosi na upravljanje predmetom, propisuje:

„Nositelji zdravstvenog osiguranja moraju sveobuhvatno poduprijeti osobe osigurane u zakonskom sustavu osiguranja iz članka 8. stavka 1. točke 1. podtočke (d) kako bi u skladu s najnovijim spoznajama medicinskih znanosti osigurali postupak liječenja za prelazak iz faze liječenja bolesti u fazu rehabilitacije s ciljem uspostave radne sposobnosti i pobrinuli se za optimalno odvijanje potrebnih faza liječenja. U tom se okviru osiguranu osobu tijekom liječenja bolesti kao i medicinske rehabilitacije s ciljem uspostave radne sposobnosti treba poduprijeti pri koordinaciji daljnjih faza koje je potrebno poduzeti te je pratiti na način da se nakon odgovarajuće procjene potreba izradi individualni plan liječenja koji provode pojedini pružatelji zdravstvenih usluga. U okviru upravljanja predmetom treba voditi računa o tome da se osiguranici redovito podvrgavaju vještačenjima u Stručnoj službi [...]. U tu svrhu, nositelji zdravstvenog osiguranja moraju se pravodobno usuglašavati sa nadležnom službom za zapošljavanje i zavodom za mirovinsko osiguranje. Zavod za mirovinsko osiguranje može zahtijevati vještačenje centralizirane stručne službe u okviru sustava upravljanja predmetom.”

11 U skladu s člankom 255.b ASVG-a, pravo osiguranika na ostvarivanje naknade za rehabilitaciju uvjetovano je, među ostalim, time da u njegovu slučaju postoji privremena invalidnost za koju se očekuje da će trajati najmanje šest mjeseci.

Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

12 Tuženica u glavnom postupku rođena je 1965. godine i austrijska je državljanica.

13 Nakon što je boravila i radila u Austriji, dotična se, tijekom 1990. godine, preselila u Njemačku u kojoj od tada boravi i u kojoj je obavljala profesionalnu djelatnost do 2013. U Austriji, odnosno Njemačkoj ostvarila je 59 odnosno 235 mjeseci osiguranja.

14 Tuženica u glavnom postupku je 18. lipnja 2015., kada nakon preseljenja u Njemačku više nije bila osigurana u austrijskom zakonskom sustavu socijalne sigurnosti, postavila Zavodu za mirovinsko osiguranje zahtjev za dodjelu invalidske mirovine, ili podredno, za dodjeljivanje mjera medicinske rehabilitacije i naknade za rehabilitaciju, ili, još podrednije, mjera profesionalne rehabilitacije.

15 Zavod za mirovinsko osiguranje odbio je zahtjev zato što u glavnom postupku u tuženičinu slučaju nije postojala invalidnost i što, u svakom pogledu, ona nije obuhvaćena austrijskim zakonskim sustavom socijalne sigurnosti te nije dokazala dovoljno usku povezanost s navedenim sustavom.

16 Tuženica u glavnom postupku podnijela je tužbu protiv tog odbijanja pred Landesgerichtom Salzburg als Arbeits- und Sozialgericht (Zemaljski sud u Salzburgu kao radni i socijalni sud, Austrija).

17 Taj sud je presudom od 29. rujna 2017. utvrdio da u slučaju tuženice iz glavnog postupka od 18. lipnja 2015. postoji privremena invalidnost koja će vjerojatno trajati najmanje šest mjeseci te da postoji njezino pravo, u odnosu na austrijski sustav socijalne sigurnosti, na mjere medicinske rehabilitacije i pravo na naknadu za rehabilitaciju tijekom razdoblja privremene invalidnosti. Navedeni sud je, s druge strane, odbio navedenu tužbu u odnosu na zahtjev za dodjelu invalidske mirovine i mjerâ profesionalne rehabilitacije.

18 Presudom od 17. siječnja 2018. Oberlandesgericht Linz als Berufungsgericht in Arbeits- und Sozialrechtssachen (Visoki zemaljski sud u Linzu kao žalbeni sud u radnim i socijalnim sporovima, Austrija) odbio je žalbu Zavoda za mirovinsko osiguranje podnesenu protiv te presude.

19 Zavod za mirovinsko osiguranje podnio je protiv te odluke reviziju pred Oberster Gerichtshofom (Vrhovni sud, Austrija) kojom zahtijeva da se u cijelosti odbije zahtjev tuženice u glavnom postupku.

- 20 Sud koji je uputio zahtjev ističe da tuženica u glavnom postupku tvrdi da nije sposobna za rad i da postoji uska povezanost s Austrijom jer je ona državljanka te države članice, tamo je ostvarila mjesece osiguranja, živi u blizini Austrije i održava redovite kontakte s članovima obitelji koji tamo žive.
- 21 Sud koji je uputio zahtjev smatra da, u skladu s kriterijima koji su razvijeni u sudskoj praksi Suda u svrhu razgraničenja različitih vrsta davanja predviđenih Uredbom br. 883/2004, naknada za rehabilitaciju prije čini davanje za slučaj bolesti, u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) navedene uredbe.
- 22 Naime, osim što pokriva rizik privremene, a ne stalne ili trajne nesposobnosti za rad, ta naknada usko je povezana s mjerama medicinske rehabilitacije usmjerenima na povrat sposobnosti za rad i njezina svrha je da se nadoknadi gubitak prihoda tijekom razdoblja u kojem se dotična osoba mora podvrgnuti mjerama medicinske rehabilitacije. Konačno, izračun te naknade ravna se prema izračunu naknade za bolovanje.
- 23 Stoga prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ako bi Sud trebao smatrati da je naknada za rehabilitaciju uistinu davanje za slučaj bolesti, tuženica u glavnom postupku, koja boravi u Njemačkoj, nije obuhvaćena austrijskim, nego njemačkim zakonodavstvom. Naime, u skladu s člankom 11. stavkom 3. točkom (e) Uredbe 883/2004 država članica boravišta je nadležna za davanja za slučaj bolesti.
- 24 Ipak, sud koji je uputio zahtjev primjećuje da naknada za rehabilitaciju ima određena svojstva koja je približavaju invalidskom davanju. Tako je dodjela te naknade uvjetovana uplaćivanjem doprinosa u zakonski sustav osiguranja (zdravstveni i mirovinski) i pretpostavlja protek određenog razdoblja čekanja. Osim toga, može je se zahtijevati samo zahtjevom za invalidsku mirovinu upućenim nositelju mirovinskog osiguranja.
- 25 Sud koji je uputio zahtjev ipak dodaje da se naknada za rehabilitaciju razlikuje od mirovinskih davanja ili davanja za njegu kako prema svojoj svrsi, tako i prema svojem obliku. Naime, Sud je presudio da, za razliku od naknade za slučaj bolesti, davanjima naknade za njegu u načelu nije svrha da ih se isplaćuje na kraći rok (vidjeti u tom smislu presudu od 30. lipnja 2011., da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, t. 48. i 77. do 79.). Međutim, naknada za rehabilitacije nije dugoročna, a mjerama medicinske rehabilitacije nastoji se dotičnoj osobi omogućiti povratak na nacionalno tržište rada u doglednoj budućnosti i na taj način spriječiti trajnu nesposobnost za rad.
- 26 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev smatra da iako se, uzimajući u obzir njezinu svrhu, naknada za rehabilitaciju na prvi pogled može približiti davanjima za nezaposlenost u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (h) Uredbe (EZ) 883/2004 (presuda od 4. lipnja 1987., Campana, 375/85, EU:C:1987:253), takva se kvalifikacija mora, zapravo, isključiti jer ne postoji povezanost između prava na naknadu za rehabilitaciju i postojeće ili prijeteće nezaposlenosti.
- 27 Sud koji je uputio zahtjev dodaje da, iako u Njemačkoj *a priori* ne postoji davanje usporedivo s austrijskom naknadom za rehabilitaciju, ta okolnost ne ograničava slobodno kretanje osoba u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku.
- 28 U tim je okolnostima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„(1) Treba li se austrijska naknada za rehabilitaciju u skladu s odredbama Uredbe (br. 883/2004) kvalificirati kao:

- davanje za slučaj bolesti u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (a), ili
- invalidsko davanje u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (c), ili

– davanje za nezaposlenost u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (h), te uredbe?

- (2) Treba li Uredbu EZ (br. 883/2004) u svjetlu primarnog prava tumačiti na način da je država članica kao bivša država boravišta i zaposlenja obvezna isplaćivati davanje kao što je austrijska naknada za rehabilitaciju osobi koja ima boravište u drugoj državi članici, ako je ta osoba većinu razdoblja osiguranja u granama koje se odnose na zdravstvo i mirovinu u svojstvu zaposlene osobe stekla u toj drugoj državi članici (vremenski nakon promjene mjesta boravišta u drugu državu članicu koje se dogodilo prije mnogo godina) i od tada nije primala nikakva davanja iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja bivše države boravišta i zaposlenja?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 29 Svojim prvim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li davanje, kao što je to naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku, davanje za slučaj bolesti, invalidsko davanje ili davanje za nezaposlenost u smislu članka 3. stavka 1. točaka (a), (c) i (h) Uredbe br. 883/2004.
- 30 Treba podsjetiti da se, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, davanja socijalne sigurnosti, neovisno o obilježjima svojstvenima različitim nacionalnim zakonodavstvima, moraju smatrati kao da su iste vrste kad su njihov predmet, svrha, osnovica za izračun i uvjeti za dodjelu istovjetni. Nasuprot tomu, samo formalna obilježja ne mogu se smatrati sastavnim elementima pri klasifikaciji davanja (presuda od 30. svibnja 2018., Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, t. 43. i navedena sudska praksa).
- 31 Kada treba razlikovati različite kategorije socijalnih davanja, Sud je pojasnio da valja uzeti u obzir osigurani rizik pokriven svakim davanjem (presuda od 30. svibnja 2018., Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, t. 44. i navedena sudska praksa).
- 32 Tako, davanje za slučaj bolesti, u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 883/2004 pokriva osigurani slučaj koji se odnosi na stanje fizičke onesposobljenosti koje dovodi do privremenog prekida aktivnosti neke osobe (vidjeti po analogiji presudu od 21. srpnja 2011., Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, t. 37.).
- 33 Nasuprot tomu, invalidsko davanje, u smislu članka 3. stavka 1. točke (c) navedene uredbe pokriva osigurani slučaj nesposobnosti propisanog stupnja, ako se trajnost ili dugoročnost te nesposobnosti pokaže vjerojatnom (vidjeti po analogiji presudu od 21. srpnja 2011., Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, t. 38. i navedenu sudska praksu).
- 34 Što se tiče davanja za nezaposlenost, njime je pokriven osigurani slučaj gubitka prihoda kojem je izložen radnik zbog gubitka posla dok je još uvijek sposoban za rad. Naknada dodijeljena zbog nastanka osiguranog slučaja, odnosno gubitka posla, koja se više ne isplaćuje zbog prestanka te situacije, s obzirom na to da stranka obavlja djelatnost za naknadu, mora se smatrati davanjem za nezaposlenost (presuda od 19. rujna 2013., Hliddal i Bornand, C-216/12 i C-217/12, EU:C:2013:568, t. 52. i navedena sudska praksa).
- 35 S obzirom na ta razmatranja treba ispitati mora li se davanje, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, smatrati davanjem za slučaj bolesti, invalidskim davanjem ili davanjem za nezaposlenost u smislu članka 3. stavka 1. točaka (a), (c) i (h) Uredbe br. 883/2004.

- 36 Uvodno, iz odluka kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se naknada za rehabilitaciju isplaćuje neovisno o okolnosti da dotična osoba obavlja ili ne obavlja profesionalnu djelatnost, tako da to davanje ne može biti kvalificirano kao davanje za nezaposlenost u smislu članka 3. stavka 1. točke (h) te uredbe.
- 37 Što se tiče kvalificiranja naknade za rehabilitaciju kao invalidskog davanja ili davanja za slučaj bolesti, valja napomenuti da se, u skladu s člankom 255.b ASVG-a, naknada za rehabilitaciju isplaćuje u slučaju invalidnosti predviđenog trajanja od najmanje šest mjeseci i ako dotična osoba ne ispunjava uvjete za korištenje starosne mirovine.
- 38 Osim toga, u skladu s člankom 143.a stavkom 1. ASVG-a, postojanje privremene invalidnosti redovito se kontrolira i, u slučaju kad se utvrdi da je invalidnost prestala, korištenje naknade za rehabilitaciju se prekida ili obustavlja.
- 39 Iz toga slijedi da je svrha davanja kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku pokrivanje rizika privremene nesposobnosti i stoga se mora smatrati davanjem za slučaj bolesti, u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) navedene uredbe.
- 40 Ovaj zaključak potkrepljuje činjenica da, na temelju članka 143.a stavaka 1. i 2. i članka 143.b ASVG-a, naknadu za rehabilitaciju isplaćuje nositelj zdravstvenog osiguranja i da se njezin izračun ravna prema izračunu naknade za bolovanje.
- 41 Slijedom toga, na prvo pitanje valja odgovoriti da se davanje kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku treba smatrati davanjem za slučaj bolesti, u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 883/2004.

Drugo pitanje

- 42 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu (EZ) br. 883/2004 tumačiti na način da joj se protivi situacija, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je osobi koja je prestala biti osigurana u sustavu socijalne sigurnosti svoje matične države članice nakon što je u njoj prestala obavljati svoju profesionalnu djelatnost i svoje boravište premjestila u drugu državu članicu, gdje je radila i ostvarila većinu razdoblja osiguranja, nadležno tijelo njezine matične države odbilo dodijeliti davanje kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku.
- 43 Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, iako je na zakonodavstvu svake države članice da utvrdi uvjete za priznanje prava u sustavu socijalne sigurnosti, države članice su dužne i dalje, prilikom utvrđivanja tih uvjeta, poštovati odredbe važećeg prava Unije. Konkretnije, kolizijska pravila predviđena Uredbom br. 883/2004 obvezujuća su za države članice, koje stoga nemaju mogućnost odrediti u kojoj je mjeri primjenjivo njihovo vlastito zakonodavstvo ili ono druge države članice (presuda od 8. svibnja 2019., *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, t. 45. i navedena sudska praksa).
- 44 Slijedom toga, posljedica uvjeta priznanja prava u sustavu socijalne sigurnosti ne smije biti isključenje iz područja primjene zakonodavstva o kojem je riječ osobâ na koje se, u skladu s Uredbom br. 883/2004, to zakonodavstvo primjenjuje (presuda od 8. svibnja 2019., *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381, t. 46. i navedena sudska praksa).
- 45 Osim toga, valja podsjetiti da se, na temelju članka 11. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, na osobe na koje se primjenjuje ova uredba, primjenjuje zakonodavstvo samo jedne države članice, a to se zakonodavstvo određuje u skladu glavom II. navedene uredbe.

- 46 Odredbe glave II. Uredbe br. 883/2004, u kojoj se nalaze njezini članci 11. do 16., čine cjelovit i ujednačen sustav kolizijskih pravila čiji je cilj ne samo izbjeći istodobnu primjenu više nacionalnih zakonodavstava i komplikacija koje iz toga mogu proizaći, nego i spriječiti da osobama koje ulaze u područje primjene te uredbe zbog nepostojanja zakonodavstva koje se na njih primjenjuje bude uskraćena zaštita u području socijalne sigurnosti (presuda od 8. svibnja 2019., Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, t. 33. i navedena sudska praksa).
- 47 Kad je konkretno riječ o članku 11. stavku 3. Uredbe br. 883/2004, Sud je presudio da je cilj te odredbe odrediti, uz primjenu članaka 12. do 16. te uredbe, nacionalno zakonodavstvo primjenjivo na osobe koje se nalaze u jednoj od situacija iz točaka (a) do (e) navedenog članka 11. stavka 3. (presuda od 8. svibnja 2019., Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 48 Što se tiče situacije o kojoj je riječ u glavnom postupku, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da tuženica u glavnom postupku, koja je austrijska državljanka, boravi u Njemačkoj, gdje od 2013. više ne obavlja profesionalnu djelatnost.
- 49 Međutim, osoba poput tuženice u glavnom postupku nije *a priori* obuhvaćena ni posebnim pravilima predviđenima u člancima 12. do 16. Uredbe br. 883/2004 koja se odnose na osobe koje su predmet upućivanja i koje obavljaju djelatnost u dvjema ili više država članica, koje su odabrale dobrovoljno ili produženo izbornu osiguranje ili koje su ugovorno osoblje europskih institucija, kao ni situacijama predviđenima u članku 11. stavku 3. točkama (a) do (d) te uredbe, koje se odnose na osobe koje su zaposlene ili samozaposlene osobe u državi članici, državne službenike, osobe koja primaju davanja za nezaposlenost i na osobe pozvane ili ponovno pozvane u službu oružanih snaga ili na civilnu službu u državi članici, što je, međutim, dužan provjeriti sud koji je uputio zahtjev.
- 50 Stoga je tuženica u glavnom postupku obuhvaćena područjem primjene članka 11. stavka 3. točke (e) Uredbe br. 883/2004 koji se primjenjuje na sve osobe koje nisu navedene u članku 11. stavku 3. točkama (a) do (d) te uredbe, među kojima se nalaze, između ostalih, i osobe koje nisu gospodarski aktivne (vidjeti u tom smislu presudu od 8. svibnja 2019., Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, t. 35. i 40.).
- 51 Međutim, na temelju članka 11. stavka 3. točke (e) Uredbe br. 883/2004, zakonodavstvo koje se primjenjuje na situaciju poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku jest zakonodavstvo države članice boravišta dotične osobe, odnosno, u konkretnom slučaju, njemačko zakonodavstvo.
- 52 Uzimajući u obzir pravilo jednog socijalnog zakonodavstva iz članka 11. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, navedeno u točki 45. ove presude, i pravilo iz članka 11. stavka 3. točke (e) te uredbe, prema kojem se na osobu koja ne obavlja djelatnost kao zaposlena ili samozaposlena osoba primjenjuje samo zakonodavstvo države članice u kojoj boravi (presuda od 23. siječnja 2019., Zyla, C-272/17, EU:C:2019:49, t. 41.), osoba koja se nalazi u situaciji u kojoj je, kao u predmetu o kojem je riječ u glavnom postupku, prestala biti osigurana u sustavu socijalne sigurnosti svoje matične države članice nakon što je prestala obavljati svoju profesionalnu djelatnost i svoje boravište premjestila u drugu državu članicu, nije više obuhvaćena sustavom socijalne sigurnosti svoje matične države.
- 53 Stoga se, u ovom slučaju, s obzirom na ustaljenu sudsku praksu Suda navedenu u točkama 43., 44. i 46. ove presude, nadležnom tijelu matične države članice tuženice u glavnom postupku, odnosno Republici Austriji, ne može prigovoriti što je potonjoj uskratila pravo na naknadu za rehabilitaciju. Naime, to uskraćivanje nije imalo za posljedicu da iz područja primjene zakonodavstva o kojem je riječ isključi osobu na koju se to zakonodavstvo primjenjuje na temelju Uredbe br. 883/2004 i, stoga, da je liši zaštite u području socijalne sigurnosti zbog nepostojanja zakonodavstva koje se na nju primjenjuje.

- 54 Iz prethodno navedenog proizlazi da Uredbu br. 883/2004 treba tumačiti na način da joj se ne protivi situacija u kojoj je osobi koja je prestala biti osigurana u sustavu socijalne sigurnosti svoje matične države članice nakon što je u njoj prestala obavljati svoju profesionalnu djelatnost i svoje boravište premjestila u drugu državu članicu, gdje je radila i ostvarila većinu razdoblja osiguranja, nadležno tijelo njezine matične države uskratilo pravo na davanje kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku s obzirom na to da ta osoba nije obuhvaćena zakonodavstvom navedene matične države, nego onim države članice u kojoj se nalazi njezino boravište.

Troškovi

- 55 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

1. **Davanje kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku je davanje za slučaj bolesti u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012.**
2. **Uredbu br. 883/2004, kako je izmijenjena Uredbom br. 465/2012, treba tumačiti na način da joj se ne protivi situacija u kojoj je osobi koja je prestala biti osigurana u sustavu socijalne sigurnosti svoje matične države članice nakon što je u njoj prestala obavljati svoju profesionalnu djelatnost i svoje boravište premjestila u drugu državu članicu, gdje je radila i ostvarila većinu razdoblja osiguranja, nadležno tijelo njezine matične države uskratilo pravo na davanje kao što je naknada za rehabilitaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku s obzirom na to da ta osoba nije obuhvaćena zakonodavstvom navedene matične države, nego onim države članice u kojoj se nalazi njezino boravište.**

Potpisi